

Matkatoimistomyynti sai täyden koronaosuman vuonna 2020

- Valonpilkahduksia ei alkuvuoden jälkeen alalla näkynyt

Koronapandemian yksi suurimmista taloudellisista kärsijöistä on ollut matkailuteollisuus. Vielä tammikuun puolivälissä Matka 2020 -messut enteilivät vilkasta matkailuvuotta, ja odotukset olivat korkealla sekä vapaa-ajan- että työperäisen matkustuksen kasvun osalta. Maaliskuun puolivälistä lähtien koronapandemia on kuitenkin näytellyt pääosaa niin suomalaisessa yhteiskunnassa kuin globaalisti, ja siitä saakka myös kansainvälinen matkustus on käytännössä ollut seisahduksissa. Suomen hallituksen 'Vältä tarpeetonta matkustusta' -suositus pysäytti keväällä suurelta osin sekä työperäisen että vapaa-ajanmatkustuksen niin Suomesta ulkomaille kuin ulkomailta Suomeen, eikä tilanne vuoden mittaan juurikaan kohentunut. Vuoden lopulle tultaessa toiveet matkustuksen käynnistymiselle olivat koronarokotteissa ja nopeassa rokotusohjelmassa, jonka myötä yhteiskuntaa olisi jälleen mahdollista avata ja ihmisten elämää normalisoida.

Suomen matkailualan liiton (SMAL) keräämien, pääosin liiton jäsenyrityksiltä saatujen ennakkotietojen mukaan matkatoimistoalan kokonaismyynti ilman alan sisäistä kertautuvaa myyntiä oli vuonna 2020 noin 414,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2019 vastaava luku oli 2 038 miljoonaa euroa, joten sukellus edellisvuoteen oli pysäyttävät 79,7 prosenttia.

Yrityksille ja yhteisöille tapahtuvan liikematkamyyntin sekä tapahtuma-, kokous- ja ryhmämyyntin arvo oli 133,8 miljoonaa euroa, missä oli jyrkkä 80,6 prosentin syöksy alaspäin edellisvuoteen verrattuna. Vaikka hallituksen matkustussuositukset eivät olleet työperusteisen matkustuksen osalta yhtä ankarat kuin vapaa-ajanmatkustuksessa, suurin osa yrityksistä ei halunnut lähettää työntekijöitään työmatkoille koronatartuntojen tai karanteeniuhan vuoksi.

Lentäen tehtyjä matkapaketteja koskeva tilastointimme perustuu suurelta osin etukäteen suunniteltuun matkanjärjestäjien sarjatuotantoon. Mukana tilastoinnissa ovat myös matkapaketit, jotka matkanjärjestäjä on räätälöinyt asiakkaan toiveiden mukaan tai jotka matkustaja itse on koostanut paketiksi matkanjärjestäjän nettisivujen avulla. Lentopohjaisten matkapakettien tilastoinnin ulkopuolelle jäävä matkapakettimyynti on sisällytetty myöhemmin mainittavaan muuhun matkatoimistomyyntiin.

SMALin laatimassa lentäen tehtävien matkapakettien tilastoinnissa mukana olevien matkanjärjestäjien matkapakettimyynti putosi jyrkästi vuonna 2020. Myytyjen vapaa-ajanmatkojen määrä oli noin 166 500, missä oli pudotusta yli 81 prosenttia edellisvuoden määrään nähden. Tässä tilastoinnissa mukana olevien matkanjärjestäjien liikevaihto matkapakettien osalta oli 175,5 miljoonaa euroa. Edellisvuoteen verrattuna liikevaihto putosi lähes 77 prosenttia.

Muun matkatoimistomyyntin arvosta tai jakaumasta ei ole käytettävissä täsmällistä tietoa. SMAL on kerännyt vuosien varrella jäsenistöltään laajasti tietoja matkatoimistojen erityyppisten matkojen myynnistä. Mukana on ollut bussija/tai laivapakettien sekä erityisteemojen ympärille rakennettujen matkapakettien ohella erillisinä ostetut matkailupalvelut. Muuhun matkatoimistomyyntiin on sisällytetty myös kotimaan kohteisiin myydyt lentopohjaiset matkapaketit sekä ns. incoming-matkamyynti eli suomalaisten matkatoimistojen koostamat, Suomessa tai sen lähialueilla toteutettavat matkat, jotka on myyty suoraan tai toisen matkanjärjestäjän kautta ulkomaalaisille matkailijoille. Suomen tiukat matkustusrajoitukset vaikuttivat erityisen rankasti myös tähän matkustukseen.

Muun matkatoimistomyyntin arvon arviointi on normaalioloissakin haasteellista johtuen muun muassa siitä, että suuret ulkomaalaisomisteiset online-matkatoimistot eivät ole enää fyysisesti läsnä Suomen-markkinoilla eivätkä SMALin sateenvarjon alla. Saatavilla olevien tietojen pohjalta arvio muun matkatoimistomyyntin euromääräisestä arvosta noudatteli työperusteisen ja lentopohjaisten matkapakettien myyntin negatiivista kehitystä. Arvio muun matkatoimistomyyntin arvosta vuonna 2020 oli noin 105 miljoonaa euroa, missä oli romahdusta edellisvuoteen 82,3 prosenttia.

Matkatoimistojen myymät kansainväliset ja kotimaan reittilennot

Matkatoimistoissa myytyjen kotimaan ja kansainvälisten IATA-lentolippujen bruttoarvo (sisältäen verot ja veronkaltaiset maksut) vuonna 2020 oli 134,5 miljoonaa euroa. Romahdus vuoden 2018 tilanteeseen oli 87,3 prosenttia. Pohjoismaiden ja Baltian maiden vertailussa tämä ns. BSP-myynti koki Suomessa kaikkein suurimman pudotuksen. Ruotsissa matkatoimistojen lentolippumyynnissä koettiin lähes Suomen kaltainen pudotus, 83,5 prosenttia, kun taas vähimmillä vaurioilla matkatoimistot selvisivät Latviassa, pudotusta 58,9 prosenttia, ja Norjassa 65,8 prosenttia.

Toukokuusta joulukuuhun 2020 ulottuvalla ajanjaksolla matkatoimistojen lentolippumyynti oli plus-merkkistä ainoastaan kolmena kuukautena – kesä-, marras- ja joulukuussa. Muina kuukausina työ keskittyi uusien varausten sijaan aiemmin varattujen lentojen peruutuksiin. Koronakuukausien lentolippumyynnin pudotus oli käytännössä lähes 100 prosenttia.

Lisätietoja:

Toimitusjohtaja Heli Mäki-Fränsti, Suomen matkailualan liitto ry, puh. 040 575 1303